

Cuira, ils 5 da mars 2025

Communicaziun a las medias

Publicaziun da la strategia per la transformaziun digitala

La Lia Rumantscha – en sia atgnadad sco coordinatura da la digitalisaziun dal rumantsch – ha publictà ina strategia per promover e sviluppar la lingua rumantscha en il mund digital. La strategia è vegnida creada sin fundament da retschertgas, dad opiniuns d'expertas ed en stretga collavuraziun cun instituziuns rumantschas. Ella definescha la basa per garantir ch'il rumantsch saja represchentà a moda adequata en las tecnologias modernas.

La finamira da la strategia per la transformaziun digitala è da render il rumantsch pli visibel en il spazi digital e tras quai simplifitgar il diever dal rumantsch en la vita da mintgadi. Per sustegnair quest scopo vegn la Lia Rumantscha a rimnar centralmain datas da la lingua en differents formats e las metter a disposiziun sin basa da licenzas da standard. Uschia pon instituziuns academicas e personas interessadas far diever da quellas. En in emprim pass vegn la Lia Rumantscha a segirar ch'il rumantsch saja represchentà correctamain en normas internaziunalas e standards, sco per exempel il standard d'UNICODE che fa visiblas las linguas sin surfatschas graficas. Normas e standards che resguardan il rumantsch pussibileschan d'al integrar en systems digitalas. Tras quai pon las schanzas da las novas tecnologias vegnir nizzegiadas. Plinavant planisescha la Lia Rumantscha ina cooperaziun cun la linguistica computaziunala da l'Universitad da Turitg. In project concret, eruì sin fundament dals basegns da vischnancas e d'instituziuns, fess in program da translaziun.

Guvernanza, coordinaziun e participaziun

Per s'accordar davart ils aspects principals da questa strategia ha la Lia Rumantscha integrà ils purtaders da decisiuns Radiotelevisiun Svizra Rumantscha (RTR), la Fundaziun Medias Rumantschas (FMR) ed il Dicziunari Rumantsch Grischun (DRG). Plinavant ha la Lia Rumantscha profità da la savida d'expertas da l'Universitad da Turitg, da l'Universitad da Friburg e dal post da plurilinguitad dal chantun Grischun. Questa gruppa furma la gruppa da coordinaziun strategica che sa scuntra ina giada l'onn. En pli prevesa la strategia ina gruppa da coordinaziun operativa tranter RTR, FMR e DRG per coordinar projects. Ella duai vegnir ensemen trais giadas l'onn. Per pussibilitar a tut las personas interessadas da sa participar al tema da la transformaziun digitala, ha la Lia Rumantscha instradà l'occurrenza annuala «*digidi*».

Proceder per definir la strategia

Per definir la strategia per la transformaziun digitala ha la Lia Rumantscha laschè far sco pli emprim ina retschertga davart minoritads linguisticas ed opiniuns d'expertas. Plinavant ha la Lia Rumantscha fatg diever da raits da specialist:as da l'economia e da la scienza sco SwissNLP e CLARIN-CH per sclerir dumondas da basa sco per exempel las pussaivladads da las tecnologias actualas u co surmuntar sfidas da dretgs u da protecziun da datas. En in auter champ relevant per quest intent ha la Lia Rumantscha contactà passa 30 vischnancas dal territori rumantsch per sclerir lur basegn ed infurmar ellas davart las schanzas tecnologicas. Cun agid da quest process ha la Lia Rumantscha rimnà il consentiment da 22

Lia Rumantscha

vischnancas che sustegnan la Lia Rumantscha sco coordinatura da la digitalisaziun – sco incumbensada da vart dal Chantun e da la Confederaziun.

La strategia per la transformaziun digitala è disponibla qua:

<https://www.liarumantscha.ch/rm/instituziun/lia-rumantscha>